

PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Przygotowała Joanna Wójcik

Głównym celem zajęć z podstaw przedsiębiorczości jest uświadomienie uczniowi konieczności zachowywania się w sposób przedsiębiorczy tak, aby mógł realizować własne cele w życiu prywatnym i zawodowym oraz pokazanie mu, jak być aktywnym, asertywnym, przedsiębiorczym człowiekiem i jak tworzyć przedsiębiorcze organizacje.

Udział w lekcjach pozwoli uczniowi lepiej poznać samego siebie, swoje mocne i słabe strony, dzięki czemu będzie on mógł wykorzystać tę wiedzę do planowania kariery zawodowej i sukcesu osobistego. Oprócz tego zrozumienie zasad rządzących gospodarką i ekonomią pozwoli uczniowi w dorosłym życiu na szybką reakcję na zmiany w sytuacji gospodarczo – prawno – społecznej kraju.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz wyznacza prace konieczne do wykonania.
2. Nauczyciel informuje uczniów o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.
3. Oceny są jawne.
4. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne uczeń otrzymuje do wglądu na zasadach określonych przez nauczyciela.
5. Na prośbę ucznia nauczyciel uzasadnia wystawioną ocenę.

II. SPOSOBY REALIZACJI MATERIAŁU

Praktyczne	- gry edukacyjne, uczestnictwo w regionalnych (lokalnych), ogólnopolskich konkursach i grach symulacyjnych /o ile zaistnieje taka możliwość/, inne.
Podające	- praca z materiałem źródłowym, pogadanka, wykład, pokaz, film, opis, inne.
Problemowe	- metoda projektów, dyskusja, metoda sytuacyjna, metoda seminaryjna, studium przypadku, ćwiczenie, psychozabawa, odgrywanie ról, symulacja, praktyka, inne.
Eksponujące	- prezentacja zrealizowanego projektu.

III. KRYTERIA OCENY

Wyznaczona punktacja dla prezentacji projektowych, gier symulacyjnych:

Progi procentowe dla prac pisemnych	Ocena
0 - 44 %	Niedostateczny
45 – 54 %	dopuszczający (53-54 %– dopuszczający plus)
55 – 74 %	dostateczny (73 -74% – dostateczny plus)
75 – 89 %	dobry (88-89 %- dobry plus)
90 – 97 %	bardzo dobry
98% - 100%	celujący

Wyznaczona punktacja dla ćwiczeń, odpowiedzi, zadań domowych, portfolio:

Progi procentowe	Ocena
0 - 44 %	niedostateczny
45 – 54 %	Dopuszczający (53-54 %– dopuszczający plus)
55 – 74 %	dostateczny (73 -74% – dostateczny plus)
75 – 89 %	Dobry (88-89 %- dobry plus)
90 – 100 %	bardzo dobry

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wykonał wszystkie przewidziane na zajęciach z podstaw przedsiębiorczości prace /grupowe, indywidualne, ćwiczenia/,
- wykazywał się szczególną aktywnością na lekcjach /posiada co najmniej dwie oceny bdb za aktywność na semestr/,
- prawidłowo i systematycznie prowadził portfolio,
- podjął się przynajmniej jednego zadania dodatkowego z sukcesem,
- nie zdobył ani jednej oceny niedostatecznej w danym roku szkolnym z podstaw przedsiębiorczości.

Zajęcie określonego miejsca w jednej z proponowanych form rywalizacji podnosi ocenę z przedmiotu - nauczyciel ustala warunki każdorazowo i w zależności od formy i stopnia osiągniętego sukcesu przez ucznia.

IV. ZASADY OCENIANIA

Ocenianie osiągnięć uczniów będzie dokonywane na bieżąco różnymi metodami i technikami, aby uczeń był cały czas motywowany do pracy.

Na lekcjach z podstaw przedsiębiorczości będą sprawdzane i oceniane przede wszystkim umiejętności związane z tym przedmiotem: poziom wiedzy, indywidualne działania uczniów w zespole i podczas samodzielnej pracy, umiejętność współpracy, kreatywność i pomysłowość, zaangażowanie.

Oprócz tego, w zależności od rodzaju wykorzystywanych metod realizacji materiału nauczania, sprawdzane i oceniane będą umiejętności:

- posługiwanie się terminologią i językiem stosowanym w ekonomii,
- sporządzanie tabel i wykresów właściwie obrazujących dane zjawiska,
- rozwiązywanie poprawnymi metodami problemów w typowych sytuacjach,
- powiązanie różnych zdarzeń i zastosowanie ich w działaniach związanych z nową sytuacją,
- opisywanie rezultatów i wyciąganie wniosków oraz ocenianie sytuacji.

OCENIANE ELEMENTY PRACY UCZNIÓW	
Portfolio Waga: 3	Traktowane jest jak zeszyt ucznia. Uczeń zobowiązany jest prowadzić je systematycznie i przynosić na każde zajęcia z podstaw przedsiębiorczości. Brak skutkuje oceną ndst.
Praca zespołowa = sprawdzian z danego działu. Waga: 4	Wykonywana metodą projektu w grupach (4–6 osób). Obejmuje materiał danego działu. Oceniana będzie umiejętność odnalezienia się w grupie (przyjęcie konkretnej roli) i stopień wywiązania się z powierzonego zadania. Cały zespół pracuje na wspólną ocenę. Zasady wykonania pracy i kryteria jej oceny będą określone do każdej pracy zespołowej osobno. W szczególnych przypadkach, potwierdzonych przez grupę /brak zaangażowania w pracę zespołu, uchylanie się od pracy, szczególne zaangażowanie w pracę, itp./ zostanie wystawiona uczniowi ocena indywidualna, niezależna od oceny pracy zespołu. W przypadku nieobecności ucznia przy przydzielaniu do grup, uczeń jest zobowiązany w przeciągu dwóch tygodni do indywidualnego nadrobienia materiału i zadania, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem i ustaleniu terminu. Uczeń zgłasza się do spraw na pierwszych zajęciach z podstaw przedsiębiorczości po swej nieobecności w szkole. Brak zgłoszenia się do nauczyciela w tej sprawie skutkuje oceną ndst za daną pracę bez możliwości poprawy.
Praca indywidualna Waga: 2	O ile nie zostaną określone konkretne kryteria, oceniany będzie sposób wywiązania się z powierzonego zadania oraz kreatywność, zakres opracowanych treści, poprawność, estetyka i terminowość. W przypadku nieobecności ucznia jest on zobowiązany w przeciągu dwóch tygodni do nadrobienia materiału i zadania, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem i ustaleniu terminu. Uczeń zgłasza się do nauczyciela w tej sprawie na pierwszych zajęciach z podstaw przedsiębiorczości po swej nieobecności w szkole. Brak zgłoszenia się do nauczyciela skutkuje oceną ndst za daną pracę bez możliwości poprawy.
Aktywność ucznia na lekcji Waga: 1	Ocenie podlega zarówno aktywność, jak i trafność wyrażanych sądów. Wypowiedzi ucznia powinny wzbogacać wiadomości poruszane na zajęciach, nawiązywać do życia codziennego i wiedzy z innych przedmiotów. Za szczególną aktywność uczeń zdobywa plusy: 5 plusów ocena bdb, 4 plusy ocena db, itd.
Wykonywanie ćwiczeń Waga: 1	Ocenie podlega poprawność, systematyczność oraz estetyka wykonywanych ćwiczeń. W przypadku ćwiczeń z określonym terminem wykonania także terminowość. Nieoddanie pracy w terminie obniża ocenę o jeden stopień. W przypadku nieobecności ucznia w szkole, musi on wykonać zaległe zadania w ciągu tygodnia od pierwszych zajęć z podstaw przedsiębiorczości, na których pojawił się po nieobecności, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem (od razu po powrocie/chorobie zgłasza się do niego na pierwszych zajęciach). Brak nadrobienia zaległości skutkuje oceną ndst.
Podejmowanie zadań dodatkowych Waga: 3	Zadania dodatkowe są nieobowiązkowe. Uczeń może wykonać je na prośbę lub polecenie nauczyciela lub może sam zaproponować wykonanie przez siebie zadania, którego może być też pomysłodawcą. Ocenie podlega efekt końcowy oraz stopień zaangażowania ucznia i włożony w zadanie wysiłek. Zadania dodatkowe mogą być wykonywane w grupach maksymalnie czteroosobowych i muszą być związane z tematyką podstaw przedsiębiorczości. Są szczególnie premiowane jako przejaw postawy przedsiębiorczej.
Uczestnictwo w różnych formach rywalizacji uczniów Waga: 4	Obejmuje udział w konkursach, zawodach, akcjach i innych sposobach rywalizacji uczniowskiej /szkolnych i pozaszkolnych/. Są nieobowiązkowe, ale szczególnie premiowane jako przejaw postawy przedsiębiorczej. Uczeń może sam zaproponować swój udział w wybranym przedsięwzięciu lub zostać wskazany przez nauczyciela. Może także sam wyszukać formę rywalizacji lub wziąć udział w proponowanej przez nauczyciela.

Każdy uczeń zobowiązany jest do prowadzenia **portfolio**, w którym gromadzić będzie materiały z lekcji /np. karty pracy/, przekazane mu przez nauczyciela oraz własne materiały wyszukiwane w ramach prac domowych i wykorzystywane na lekcjach, własne prace, itp.

IV. SPOSÓB USTALANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

Pozytywną ocenę semestralną i roczną z podstaw przedsiębiorczości uzyskuje uczeń, który:

1. Wykonał wszystkie prace zespołowe w danym semestrze i otrzymał za nie co najmniej ocenę dopuszczającą.
2. Wykonał połowę prac indywidualnych z przewidzianych w semestrze na ocenę pozytywną.
3. Wykonał wszystkie przewidziane w semestrze ćwiczenia na ocenę pozytywną.
4. Prowadził systematycznie portfolio.

Są to prace konieczne.

Pozostałe elementy oceny /zawarte w tabeli/, o ile uczeń takie zdobył, wpływają na podniesienie oceny semestralnej i rocznej.

Ustalenie oceny rocznej odbywa się na podstawie średniej ważonej rocznej (ze wszystkich ocen w roku szkolnym) **po spełnieniu następującego warunku:**

Z ocen zdobytych w drugim semestrze musi wynikać, co najmniej ocena dopuszczająca.

Średnie liczymy z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

Ocena semestralna i ocena roczna zostaje ustalona jako średnia ważona.

Ustalenie oceny odbywa się według wzoru:

$$\text{Średnia ważona} = \frac{(ocena * waga) + (ocena * waga) + \dots}{\sum waga}$$

Wynik średniej ważonej	Ocena
1,70 – 2,69 Od 2,50	Dopuszczający Dopuszczający +
2,70 – 3,69 Od 3,50	Dostateczny Dostateczny +
3,70 – 4,69 Od 4,50	Dobry Dobry +
4,70 – 5,40	Bardzo dobry
Od 5,41	Celujący

V. OBNIŻENIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym,
- posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii,
- nie posiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych, ale objętego pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych,
- możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczyciela i specjalistów.

Zespół nauczycieli uczący ucznia z orzeczeniem o kształceniu specjalnym ma obowiązek wypracować osobne PSO dostosowane do możliwości ucznia.

BHP:

W czasie zajęć lekcyjnych muszą być wykonywane wszystkie polecenia nauczyciela, miejsce pracy powinno być za każdym razem doprowadzone do porządku. W przypadku naruszenia zasad BHP lub regulaminu szkolnego/pracowni uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną z wagą 1.

KRYTERIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z PODSTAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Ocena dopuszczająca – uczeń:

- zna podstawowe pojęcia ekonomiczne (popyt, podaż, cena, rynek itp.),
- wyjaśnia z pomocą nauczyciela różnice między pojęciami i zjawiskami zachodzącymi w gospodarce,
- przygotowuje z pomocą nauczyciela aplikację o pracę, potrafi z błędami dokonać obliczeń zysku z lokat, kosztów kredytu itp.,
- wskazuje zasady rządzące rynkiem, rozmową kwalifikacyjną itp.

Ocena dostateczna – uczeń:

- potrafi z niewielką pomocą nauczyciela odróżnić od siebie poszczególne pojęcia,
- poprawnie przewiduje proste zależności ekonomiczne,
- identyfikuje bariery w komunikacji,
- potrafi skorzystać z pomocy instytucji konsumenckich, złożyć prostą reklamację,
- wyjaśnia mechanizmy rządzące rynkiem, finansowanie składek,
- przewiduje z pomocą i podpowiedziami nauczyciela skutki zjawisk gospodarczych.

Ocena dobra – uczeń:

- opracowuje prosty biznesplan,
- potrafi złożyć reklamację,
- umie założyć własną firmę, określić jej charakter oraz zasady rządzące w firmie,
- potrafi obliczyć zysk z lokaty, koszty kredytu oraz podatek,
- umie określić i obliczyć składniki płacy,
- potrafi prawidłowo przewidzieć złożone zależności gospodarcze, umie też przedstawić alternatywne rozwiązania.

Ocena bardzo dobra – uczeń:

- potrafi przewidzieć długofalowe skutki gospodarcze,
- umie na dowolnych przykładach określić wskaźniki i zjawiska gospodarcze,
- potrafi bezbłędnie obliczyć złożone zyski od lokat, koszty kredytu, podatek dochodowy,
- potrafi określić i ocenić sposoby inwestowania w zależności od sytuacji problemowej,
- proponuje alternatywne sposoby rozwiązań gospodarczych lub przedsiębiorczych,
- umie zaprojektować własne dokumenty firmowe, regulaminy itp.,
- porównuje i poprawnie określa zalety i wady poszczególnych ofert lokat, kredytów itp.

Ocena celująca – uczeń:

- potrafi samodzielnie rozwiązywać skomplikowane problemy ekonomiczne,
- umie opracować złożone wielowątkowe sposoby rozwiązania współczesnych problemów gospodarczych,
- stosuje w praktyce zdobytą wiedzę nie tylko przy korzystaniu z dostępnych symulacji ekonomicznych,
- jest w stanie samodzielnie i z dobrym efektem zarządzać własną firmą, pracownikami itp.

UMOWA UCZEŃ – NAUCZYCIEL

PODSTWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Uczeń musi posiadać ocenę z wszystkich prac koniecznych realizowanych w semestrze, a wyznaczonych przez nauczyciela na początku danego semestru.

Na koniec semestru nie przewiduje się sprawdzianu końcowego, zaliczeniowego.

PRACE KONIECZNE TO: wszystkie prace zespołowe w danym semestrze, połowa prac indywidualnych z przewidzianych w semestrze, wszystkie przewidziane w semestrze ćwiczenia i portfolio.

1. Prace zespołowe: wykonywane w grupach /4 – 6 osób/ metodą projektu, obejmują materiał danego działu. Nauczyciel określa konkretne zasady wykonania projektu oraz kryteria jego oceny, wyznacza termin prezentacji. Oceniana będzie umiejętność odnalezienia się w grupie (przyjęcie konkretnej roli) i stopień wywiązania się z powierzonego zadania. Cały zespół pracuje na wspólną ocenę. Zasady wykonania pracy i kryteria jej oceny będą określone do każdej pracy zespołowej osobno.

W szczególnych przypadkach, potwierdzonych przez grupę /brak zaangażowania w pracę zespołu, uchylenie się od pracy, szczególnie zaangażowanie w pracę, itp./ zostanie wystawiona uczniowi ocena indywidualna, niezależna od oceny pracy zespołu.

W przypadku nieobecności ucznia przy przydzielaniu do grup, uczeń jest zobowiązany w przeciągu dwóch tygodni do indywidualnego nadrobienia materiału i zadania, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem i ustaleniu terminu. Uczeń zgłasza się do nauczyciela w tej sprawie na pierwszych zajęciach z podstaw przedsiębiorczości po swej nieobecności w szkole. Brak zgłoszenia się do nauczyciela w tej sprawie skutkuje oceną ndst za daną pracę bez możliwości poprawy.

W przypadku nieobecności ucznia jest on zobowiązany w przeciągu dwóch tygodni do nadrobienia materiału i zadania, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem i ustaleniu terminu. Uczeń zgłasza się do nauczyciela w tej sprawie na pierwszych zajęciach z podstaw przedsiębiorczości po swej nieobecności w szkole. Brak zgłoszenia się do nauczyciela skutkuje oceną ndst z wagą 4 za daną pracę bez możliwości poprawy.

Nadrobiony przez ucznia zaległy materiał, który był przez pozostałych uczniów opracowywany w formie projektu, traktowany jest jak praca indywidualna i ma wagę 2.

Uczeń musi wykonać wszystkie prace zespołowe danym semestrze i uzyskać za nie ocenę co najmniej dopuszczającą, również w przypadku nadrabiania materiału po nieobecności.

2. Prace indywidualne: związane z aktualnie przerabianym materiałem. Polegają na wyszukaniu i opracowaniu informacji potrzebnych na przyszłą lekcję lub po lekcji indywidualnie lub dla całej klasy. O ile nie zostaną ściśle określone przez nauczyciela konkretne kryteria, oceniany będzie sposób wywiązania się z powierzonego zadania oraz kreatywność, zakres opracowanych treści, poprawność, estetyka i terminowość.

W przypadku nieobecności ucznia jest on zobowiązany w przeciągu dwóch tygodni do nadrobienia materiału i zadania, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem i ustaleniu terminu. Uczeń zgłasza się do nauczyciela w tej sprawie na pierwszych zajęciach z podstaw przedsiębiorczości po swej nieobecności w szkole. Brak zgłoszenia się do nauczyciela skutkuje oceną ndst z wagą 4 za daną pracę bez możliwości poprawy.

Nadrobiony przez ucznia zaległy materiał traktowany jest nadal jak praca indywidualna i ma wagę 2.

3. Ćwiczenia: związane z aktualnie przerabianym tematem, przygotowane przez nauczyciela i wykonywane na lekcji. Uczeń może je wykonywać na polecenie nauczyciela przy tablicy. Ocenie podlega poprawność oraz estetyka wykonania. W przypadku ćwiczeń z określonym terminem wykonania także terminowość, a nieoddanie wykonanego ćwiczenia w terminie obniża ocenę o jeden stopień. W przypadku nieobecności ucznia w szkole, musi on wykonać zaległe zadania w ciągu tygodnia od pierwszych zajęć z podstaw przedsiębiorczości, na których pojawił się po nieobecności, po uprzednim porozumieniu się z nauczycielem (od razu po powrocie/chorobie zgłasza się do niego na pierwszych zajęciach). Brak zgłoszenia się i nadrobienia zaległości skutkuje oceną ndst z wagą 1 bez możliwości poprawy.

4. Portfolio: traktowane jest jak zeszyt ucznia i służy do gromadzenia materiałów przygotowywanych przez nauczyciela, innych uczniów oraz samego ucznia. Uczeń jest zobowiązany prowadzić je systematycznie i przynosić na każde zajęcia z podstaw przedsiębiorczości – brak za każdym razem skutkuje oceną ndst z wagą 1 bez możliwości poprawy. W przypadku nieobecności ucznia notatki muszą zostać uzupełnione. Istnieje możliwość sprawdzania i oceniania portfolio.

5. Nieprzygotowanie: uczeń ma prawo raz w semestrze nie przygotować się. Każde następne nieprzygotowanie to ocena niedostateczna z wagą 1. Nieprzygotowanie obejmuje: brak wykonanego ćwiczenia/zadania domowego, brak przygotowania do lekcji, brak portfolio. Brak przygotowania należy zgłosić przed lekcją. Zgłoszenie

nieprzygotowana do lekcji nie zwalnia ucznia z udziału w lekcji bieżącej. Nie można korzystać z tego prawa w przypadku, gdy na daną lekcję była zapowiedziana prezentacja projektu, w którego opracowaniu uczeń brał udział.

6. Zadania dodatkowe: są nieobowiązkowe. Uczeń może wykonać je na prośbę/polecenie nauczyciela lub może sam zaproponować wykonanie przez siebie zadania, którego może być też pomysłodawcą. Ocenie podlega efekt końcowy oraz stopień zaangażowania ucznia i włożony w zadanie wysiłek. Zadania dodatkowe mogą być wykonywane w grupach maksymalnie czteroosobowych i muszą być związane z tematyką podstaw przedsiębiorczości. Są szczególnie premiowane jako przejaw postawy przedsiębiorczej. Dodatkową pracą uczeń ma obowiązek wykonać/odać nauczycielowi w uzgodnionym terminie, ale nie później niż na 2 tygodnie przed podaniem przez prowadzącego zajęcia proponowanej oceny semestralnej lub rocznej. Do zadań dodatkowych wlicza się także udział w konkursach, zawodach, akcjach i innych sposobach rywalizacji uczniowskiej /szkolnych i pozaszkolnych/. Są nieobowiązkowe, ale szczególnie premiowane jako przejaw postawy przedsiębiorczej. Uczeń może sam zaproponować swój udział w wybranym przedsięwzięciu lub zostać wskazany przez nauczyciela.

Z PODJĘTEGO ZADANIA NIE MOŻNA SIĘ WYCOFAĆ – brak wykonania zadania skutkuje oceną ndst z wagą 1 bez możliwości poprawy.

7. Aktywność: z aktywności uczniów uzyskuje plusy (5 plusów – ocena bdb). Przy końcowej ocenie rocznej brana będzie pod uwagę ocena 1 semestru zaangażowanie ucznia w przyswajaniu wiedzy i nabywaniu umiejętności, systematyczna praca ucznia oraz samoocena ucznia.

Uczeń, który uzyskał ocenę niedostateczną na semestr pierwszy ma możliwość poprawienie oceny semestralnej. Poprawa odbywa się tylko raz z materiału z całego I semestru najpóźniej na miesiąc przed klasyfikacją roczną, jeżeli z ocen z semestru II wynika co najmniej ocena dopuszczająca.